

Večernik

Leto III. (X.), štev. 183

Maribor, sreda 14. avgusta 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglasni oddelok »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Komunistični upor na francoski oklopnici

UPOR NA BOJNI LADJI »WALDECK-ROUSSEAU«, KI JE BILA ODPOSILJENA V KITAJSKE VODE. — V BOJH PADLO 32 MOŽ POSADKE.

PARIZ, 14. avgusta. »Humanite« objavlja senzacionalno poročilo o velikem uporu na francoski oklopnici »Waldeck-Rousseau«. Francosko mornariško ministrstvo je odposlalo oklopnico v zaščito francoskih interesov na Daljnem vzhodu v Kitajsko vodovje. Že o priliki odhoda oklopnice iz pristanišča Toulona se je pričela posadka upirati in sicer z motivacijo, da gre za izključno protirusko in francosko imperijalistično stvar. Toda vojaška oblast je dala kolovodje upora takoj aretirati, posadka pa je bila nato izpopolnjena z drugimi mornarji, nakar je končno oklopnica odplula proti Kitajski.

V pristanišču Colombo na otoku Ceylonu v Indiji pa je prišlo potem šele do pravega upora. Posadka se je pritoževala nad zelo slabo hrano, preostro disciplino ter nad napori, ki so v zvezi z vožnjo oklopnice na Kitajsko s polno paro. Vrh tega je nastala med moštvo epidemična bolezen, ki je zahtevala 15 smrtnih žrtev. Najprej so se uprli ladijski kurjači, katerim se je kmalu pridružilo tudi ostalo moštvo. Oficirji so morali napeti vse sile, da zatro upor. Pri bojih, ki so se razvili na krovu, je bilo ubitih 32 mož. Vodje upornikov so bili končno z velikimi težkočami aretirani in takoj obsojeni v zapor od 2 mesecev do 2 let. Objava teh obsodb je vzbudila v Toulonu seveda silno konsternacijo in se celo domneva, da so bili dogodki na krovu oklopnice »Waldeck-Rousseau« najbrž še mnogo bolj krvavi. Komunistična frakcija je že napovedala interpelacijo v zbornici.

ciplino ter nad napori, ki so v zvezi z vožnjo oklopnice na Kitajsko s polno paro. Vrh tega je nastala med moštvo epidemična bolezen, ki je zahtevala 15 smrtnih žrtev. Najprej so se uprli ladijski kurjači, katerim se je kmalu pridružilo tudi ostalo moštvo. Oficirji so morali napeti vse sile, da zatro upor. Pri bojih, ki so se razvili na krovu, je bilo ubitih 32 mož. Vodje upornikov so bili končno z velikimi težkočami aretirani in takoj obsojeni v zapor od 2 mesecev do 2 let. Objava teh obsodb je vzbudila v Toulonu seveda silno konsternacijo in se celo domneva, da so bili dogodki na krovu oklopnice »Waldeck-Rousseau« najbrž še mnogo bolj krvavi. Komunistična frakcija je že napovedala interpelacijo v zbornici.

Boj za izpraznitev Porenja

BELGIJSKI DELEGAT HYMANS SE JE PRIDRUŽIL ANGLEŠKEMU STALIŠČU, DA JE TREBA PORENJE TAKOJ IZPRAZNITI.

LONDON, 14. avgusta. Agencija Reuter poroča iz Haaga, da so se pojavila na včerajšnji konferenci med dr. Stresemannom in dr. Wirthom na eni ter Briandom, Hendersonom in Hymansom na drugi strani nepremostljiva nasprotstva med nemškim in francoskim stališčem glede na vprašanje izpraznitve Porenja in mednarodne kontrolne komisije. Veliko vprašanje je še, ali bi francosko javno mnenje odobrilo eventualno Briandovo privolitve v nemške predloge, ker zahtevajo Nemci takojšnjo izpraznitev Porenja.

Na tej konferenci se je pokazala

tudi popolna izolacija Francije v Haagu. Angleškemu stališču, da je treba Porenje takoj izprazniti, se je včeraj pridružil tudi belgijski delegat Hymans, ki je podal izjavo, da bodo belgijske čete umaknjene istočasno z angleškimi iz Porenja in to ne oziraje se na stališče ostalih zaveznikov. Zdi pa se, da je končno le prišlo do sporazuma v tem smislu, da bo Briand vprašal vojaške izvedence, kedar bi bila mogoča izpraznitev zasedenega Porenja. Splošno se domneva, da bo padla odločitev o tem vprašanju še tekom tega tedna.

Jutri ob 4. popoldne start k poletu okrog sveta

FRIEDRICHSHAFEN, 14. avgusta. Zrakoplov »Groß Zeppelin« je že pripravljen za startanje. Tehnično osobje Zeppelinovih tvornic je natančno preiskalo vse motorje in sploh ves zrakoplov in pri tem ugotovilo, da je vse v najboljšem redu. Zrakoplov bo odplul na polet okrog sveta jutri ob 4. popoldne.

Včeraj popoldne je imel dr. Eckener razgovor s švedskim kraljem, kateremu je sporočil, da bo zračni kolos najprej letel v smeri proti Švedski, nato pa krenil naravnost proti vzhodu. Definitivna linija poleta pa bo določena šele danes popoldne na razgovoru med dr. Eckenerjem, posadko in potniki. Na spodnjem delu zrakoplova bo montirana mala kamera, v kateri bo poseben fotograf s pomočjo najmodernejših aparatov delal pokrajinske posnetke. Dr. Eckener upa, da bo na ta način mogoče dobiti dragocene raziskovalne rezultate.

ga, črnega in lignita, železa, asfalta, azbesta, bakra, svinca, magnezija, žive kamene soli, srebra in cinka. Ogromni gozdovi pokrivajo skoro tretjino države in dajejo les za industrijsko predelavo v svrhe domačega konzuma in izvoza. Mno go brojne plovne reke s pritoki se lahko z malim trudom razvijajo v nove prometne poti za trgovske svrhe. Te reke izven

te o topografiji Centralne Azije in obrežnih pokrajin Tihega morja.

Rusi odklonili kitajski predlog za pogajanja

MOSKVA, 14. avgusta. Brzobjavna agencija sovjetske vlade sporoča: Dne 7. avgusta, se je pooblaščenec kitajske vlade Ču-Sau-Yang obrnil brzobjavno na sovjetskega zastopnika Karahana s prošnjo, da določi delegate za pogajanja. Karahan je že naslednjega dne odgovoril, da je že osebnost bivšega sovjetskega konzula v Harbinu, Melnikova, s kitajskim zunanjim ministrom dokazal, da kitajske oblasti radi pozabljajo svoje lastne predloge. Ču-Sau-Yang je nato sporočil, da je pripravljen priti osebno v Moskvo, da nadaljuje pogajanja direktno s Karahanom, kar pa je sovjetska vlada odklonila.

Zubkov - natak

BERLIN, 13. avgusta. Kakor poroča »Lokalanzeiger« iz Luksemburga, je za

tega nudijo sijajne pogoje za industrijske in hidro-električne naprave. Njihove sile številčno ne zaostaja jajo prav nič za onimi Francije.

Vsekakor zanimiva ameriška sodba o naših gospodarskih prilikah. Ni dvoma, da se bo ameriški kapital kmalu začel intenzivno zanimati za investicijske možnosti v naši državi.

poslen ruski pustolovec Zubkov, ki se je po ločitvi od svoje stare žene, princeznice Viktorije, sestre bivšega nemškega cesarja Viljema, naselil v Luksemburgu, kot natak v neki gostilni tamkajšnjega vzorčnega sejma.

Šahovski veleturnir v Karlovih varih

Spielmann v stiski.

Enajsto kolo, ki se je igralo včeraj, je zanimivo v dvojnem pogledu. Svetovna prvakinja Menšikova je izvajala včeraj svojo drugo zmago. Porazila je prvaka Nemčije Saemisch in sicer v lepi pozicijski igri. Druga senzacija je velika stiska, v katero je spravil stari poljski veleojster Rubinstein dunajskega veleojstra Spielmanna, ki je dosedaj na turnirju še neporažen in je bil sploh ves čas v najboljši formi. Rubinstein si je z mojstrsko igro ustvaril močno pozicijo in ima v končnici dva kmeta več. Igra je bila prekinjena, vendar pa je Rubinsteinova zmaga gotova, ako ne napravi kake napake. Spielmann bi doživel s tem svoj prvi poraz. Že včeraj smo omenili, da Spielmann v drugi polovici turnirja običajno popusti in ni izključeno, da se bo to uresničilo tudi na turnirju v Karlovih varih.

Veliko zanimanje je vladalo tudi za partiji veleojstrov Niemcovič - Capablanca ter Bogoljubov - dr. Vidmar. Na obeh deskah se je razvila previdna pozicijska igra, ki je končala remis in sicer z večnim šahiranjem. Tudi nizozemski veleojster dr. Euwe je mogel doseči proti Dunajčanu Grünfeldu samo remis. Remis so končale dalje še sledeče partije: dr. Tartakover - Johner, Yates - Gilg in Thomas - Maroczy.

Stari ameriški veleojster Marshall ima na sedanjem turnirju nenavadno smolo. Očividno je v zelo slabi formi in je doživel že več nepričakovanih porazov. Včeraj je izgubil proti dr. Beckerju, Colle je premagal Canala, dr. Treybal pa Mattisona.

Viseča partija Menšikova - Grünfeld iz 9. kola je bila po 111 potezih vnovič prekinjena.

Stanje po 1. kolu: Spielmann 9 (1), dr. Vidmar in Capablanca 7 in pol, Bogoljubov in Niemcovič 7, dr. Euwe 6 in pol, Rubinstein 6 (1) itd.

VI. mednarodni kongres ženske lige za mir in svobodo

bo od 23. do 29. avg. v Pragi pod predsedstvom znane ameriške delavke na socialnem polju Jane Addams. Referentke bodo poročale o Kelloggovem paktu, o mednarodni kontroli zrakoplovbe, o razorožitvenem problemu, o notranjepolitičnih mirovnih metodah itd.

Zopet ponesrečenec na Felberjevem otoku.

V barakah na Felberjevem otoku stanojoči 22-letni delavec Ivan Crvik se je sinoči okrog 10. vračal v svojo barako k počitku. Na nekem tramu se je spodtaknil in tako nesrečno padel, da je dobil poškodbe na rebrah in še notranje poškodbe. Rešilna postaja je ponesrečenca odpeljala z avtom v bolnico.

Pristopajte k stavbni zadrugi »Ribniška koča« kot zadrugi člani! Doleži 20 Din 100, pristopnina Din 20. Pojasnila daje zadruga »Ribniška koča« r. z. z o. z. v Mariboru.

Amerikanska knjiga o Jugoslaviji

Zanimiva knjiga je izšla nedavno v Ameriki pod naslovom »Jugoslavija, os balkanskega polotoka«. Knjiga, ki sta jo spisala profesor Bird, bivši ravnatelj newyorškega zavoda za socialna in komunalna raziskovanja, ter naš rojak Gjorgje Radin, odvetnik v New Yorku, je popolnoma posvečena naši državi, zlasti našim gospodarskim prilikam. Oba pisatelja sta lani na poziv Jugoslovensko-ameriške družbe posetila našo državo, in g. Bird je na zagrebški univerzi imel celo serijo izredno zanimivih in zelo dobro obiskanih predavanj o razmerah v Ameriki.

Takoj uvodoma so v knjigi zanimiva primerjanja Zedinjenih držav z Jugoslavijo. »Dasi je Beograd zelo daleč od New Yorka, so vendar razmere, pod katerimi so bili Jugoslovenci po svetovni vojni, zelo slične stanju Zedinjenih držav po končani slovi ameriški revoluciji. Obe državi ste bili koncem vojne v opustošenem stanju. Obe ste bili pretežno poljedelski, z malimi posestvi. V obeh so bile javne finance zelo neurejene, obe ste ječali pod bremenom velikih dolgov. Obe ste se dolgo borili proti oblasti, ki jima je bila vsiljena od zgoraj, in obe ste bili nenadoma prepuščeni same sebi. Obe ste bili razdeljeni na razne tabore s sporadnimi ekonomskimi težnjami, ki so pa vendar bili prisiljeni, da radi samoophranbe in splošnega napredka ostanejo še naprej v okviru ene države. V obeh državah je bil narod stavljen pred vprašanje, ali naj razvija samo poljedelstvo ter mu žrtvuje vse ostale dobrine, ali pa se naj opreže take politike, ki mu bo prej ali slej zagotovila dvig industrije.«

V nadaljnjih izvajanjih trdita oba pisca: »Uloga Jugoslavije v evropskih vprašanjih je stvar, ki se stalno pretresa v dnevnem časopisju. Jugoslavija je os Balkana.«

V poglavju »Gospodarske stvarnosti« najdemo dvojje zanimivih razmotrivanj: »Od vseh držav naslednic, ki so vzniknile na ruševinah cesarstva koncem svetovne vojne, nima nobena tako veličastnega položaja za svojo bodočnost kakor Jugoslavija. Njeno ozemlje sega od bogate banatske ravnine na meji Madžarske do visokih dalmatinskih planin, ki se ogledujejo v sinjem Jadranskem morju; od snežnih vrhov slovenskih planin do valovitega hribovja Macedonije. V njej je raznolikost klime in zemlje, ki povzroča raznovrstnost gospodarskega dela.«

»Radi bogastva prirode ima narod v Jugoslaviji raznovrstno kmetijsko gospodarstvo in ni odvisen samo od dveh ali treh pridelkov. Nasprotno, on goji v obilni meri pšenico, koruzo, ječmen, rž, oves, sladkorno peso, tobak in sadje. Proizvaja tudi svilo srednje kakovosti. Poleg zgodovinsko znane svinjereje goji narod Jugoslavije tudi rejo raznovrstne druge živine, ne da bi naletaval pri tem na kakršne težave in zapreke.

Različno od sosedov Italijanov razpolagajo Jugoslovenci z velikim prirodnim bogastvom. Imajo velike zaklade premo-

Židje v Prekmurju in Medmurju

MOČ IN POLOŽAJ ŽIDOV DO PREVRATA. — POSLEDICE PREVRATA. — NOVA ORIJENTACIJA.

Iz bivših avstrijskih slovenskih dežel so bili židje izgnani že pred stoletji in jim je bilo s posebnimi zakoni tudi še pozneje, do osvobojenja, onemogočeno večje naseljevanje. Ohranili so se tedaj v naših mestih le v neznatnem številu, in sicer v Gorici, Ljubljani, Celovcu, Celju, Ptuj, v Mariboru, na deželi jih pa razen par izjem na severnem vzhodnem delu slovenske Štajerske sploh ni bilo. V večjem številu so se naselili samo v Trstu, ki je bil svobodno mesto in tudi samo tam so na vsem slovenskem avstrijskem ozemlju imeli svoj tempelj, svojo sinagogo. Vse drugače pa so bile razmere za žide na bivšem Ogrskem, kjer se niso udomačili samo v večjih mestih, temveč so se polagoma naselili tudi po manjših mestih ter naposled tudi po vaseh. V nekaterih pokrajinah bivše Ogrske so si židje polagoma osvojili skoraj brez izjeme vso trgovino in obrt ter dosegli veliko gospodarsko in politično moč.

Ker je Prekmurje in Medmurje spadalo do osvobojenja v isto ogrsko politično, pravno in gospodarsko območje, je razumljivo, da so se židje naselili in udomačili tudi tam in tako je Slovenija po prevratu dobila področja z močno židovsko kolonijo. Vendar pa je interesantno, da se židje v slovenskem Prekmurju zdaleka niso mogli tako uveljaviti, posebnost v južnejšem delu ne, kakor so se v Medmurju in med Madžari. Kaj je bilo temu vzrok, je težko reči, med drugim bo pa gotovo tudi to, da se niso med Slovenci znali tako asimilirati kakor med Madžari in Hrvati in so zato ostali vedno tujci. Med Madžari so se židje smatrali politično nacionalno vedno za Madžare in so se tudi aktivno udeleževali madžarskega nacionalnega življenja, med Hrvati pa so postali Hrvati, zato jim je bilo lahko priti do močnejšega in tu in tam celo dominirajočega položaja.

Prevrat je našim židom v Prekmurju in Medmurju precej zamešal orijentacijo; trdna linija, na kateri so poprej stali, je bila pretrgana in treba je bilo iskati novih smernic. In zopet so bili židje v Medmurju prvi, ki se jim je posrečilo preiti na novo linijo. Prešli so skoraj brez izjeme na hrvatsko stran in postali močna opora hrvatskih strank, »Hrvatskega Sokola« in bivše »Hanaa«. V Čakovcu n. pr. so tvorili naravnost središče teh organizacij, čeprav so ostali zvesti tudi cionizmu, ki ima med njimi močno oporo. Ker so se ob prevratu nase-

lili v Čakovcu tudi oni židje, ki so bili dotlej raztreseni po medmurskih vaseh, je postal Čakovec eno najbolj židovskih mest v Jugoslaviji. Danes obvladujejo židje v Čakovcu, in s tem seveda tudi posredno v vsem Medmurju, vso trgovino, obrt in industrijo. Tam imajo tudi svojo sinagogo, svojega rabina in več društev.

Židje v Prekmurju se pa niso znali tako preorijentirati kakor oni v Medmurju; zato so po prevratu izgubili mnogo pozicij in se le silno počasi vživljajo v nove razmere. Morebiti pa je ravno njihova podrejena vloga, odnosno politična pasivnost pred vojno doprinesla do tega, da so po prevratu ostali tudi na deželi, v vaseh in so v tem oziru nekako na boljšem kakor v Medmurju, kjer so neposredno možnost po vaseh izgubili in bili prisiljeni koncentrirati se v mestu. Tako najdemo danes židovske trgovce in gostilničarje raztresene po mnogih prekmurskih vaseh, posebno pa v severnem delu, kjer so ponekod edini trgovci in gostilničarji. Mnogi pa so se po zasedbi Prekmurja po naši vojski tudi izselili preko nove meje na Madžarsko.

Središče prekmurskih židov je Murska Sobota, kjer imajo tudi svojo sinagogo in rabina, ki opravlja verske posle tudi v Ljutomeru, Ptuj, Mariboru in sploh v vsej Sloveniji. Sedanji murskosoboški rabin je dr. Roth. Vendar pa Murska Sobota za žide niti izdaleka ne pomeni to, kar pomeni v Medmurju Čakovec, kajti trgovina in obrt je le deloma v njihovih rokah, ker je domač in priseljen slovenski element posebno v zadnjih letih močno utrdil svoj vpliv v lokalnem gospodarskem življenju. Nekoliko na boljšem so židje v Dolnji Lendavi, kjer so se tudi že poprej zaradi madžarskega obiležja bolje počutili. Zastopani so zelo močno v trgovini in obrti, pa tudi v svobodnih poklicih.

Razen nekaterih v Dolnji Lendavi, govorijo vsi prekmurski židje tudi slovensko prekmursko narečje, dočim se v običevanju med seboj poslužujejo izključno madžarsčine ali pa namščine. V političnem oziru se pa tudi pri njih že čuti tendenca, približati se novim razmeram in stopiti v aktivno delo na naši strani, vendar pa je do njihove popolne orijentacije v to smer še zelo daleč, ker jih pri tem ovira tudi neorijentiranost našega prekmurskega ljudstva, ki se še ni izkristalizirala v politično odrejenem pravcu, kakor se je več ali manj onó v Medmurju.

Tam pod mostom...

Tam pod prvim obokom državnega mostu domujeta dve družini brezstanovalec: 56letni čevljar Rudolf Šmirmaul s svojo 56 letno ženo Katro ter petčlanska delavska družina: 41letni Jožef Gaube, 34letna Julijana Gaube, 8letna Štefanija, 4letni Stanko in poldrugo leto stara Genovefa... Vsa družina spi na eni sami, napolnjeni prepereli slamnjači, ostalo »pohištvo« pa obsega en sam — nahrbtnik... Do prisilne deložacije je ta rodina stanovala v Pobrežju pri posestniku Partenschlagerju v Gozdni ulici. Mož zatrjuje, da leži njegova prošnja za stanovanje že dolge mesece na mestni občini nerešena... Ob priliki včerajšnjega naliva se je vsula v to bomo »domovje« dveh družin voda kakor hudournik ter pokvarila oz. zmočila še to neverjetno revščino, katero imata. Ali je potrebno, da se Maribor producira s takimi sramotami?!

Zabeležbe vreden rekord!

Josip Visočnik, jetniški paznik, znan Mariborčan se je spravil na židavo lastne stanovanjske hiše. Kljub raznim težkotam in neprilikam se mu je s vztrajnim delom od zore do mraka posrečilo, da je v roku 12 dni spravil pod streho 7 sobno stanovanjsko hišo v Primorski ulici. Visočnikov vzgled je vreden posnemanja, njegovo delo pa — čestitke vseh, ki bi radi imeli svoj domek!

Poziv javnosti!

Ob priliki vsedravnega strelskega tekmovanja, ki se bo vršilo letošnje leto v času od 6. do 13. septembra v Mariboru, bo radi velikega navala občinstva iz vseh krajev naše države brezdvomno nastalo veliko pomanjkanje tujskih sob. Radi tega se naproša celokupna javnost, da odstopi v to svrhu vse razpoložljive in primerne sobe. Naslove stanovanj, kakor njih cene naj se blagovolijo javiti najkasneje do 20. t. m. upravi »Večernika«, Aleksandrova cesta 13, »Slovenca«, Koroška cesta 1 ali »Mariborer Zeitung« Jurčičeva ulica 4.

Kmetijska podružnica za Maribor in okoliš

ima v nedeljo dne 25. avgusta v dvorani Vinarske in sadijske šole svoj letošnji občni zbor, na kar se vse člane že danes opozarja. Začetek ob 9. dopoldne. 1940

Ljudska knjižnica na praznik.

V četrtek, dne 15. avgusta, bo otvorjena »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu, radi praznika, le dopoldne od 9.30 do 10.30. med tem ko zvečer ne bo poslovala. Obenem obvešča vodstvo knjižnice izposojevalce, da so bile ta teden zopet nabavljene razne aktualne literarne novosti, med drugim hrvatski prevod znane senzacionalnega vojne romana »Na zapadu nič novega«, potem romani Sinclairja, Wallaceja, slovenske novosti iz Trsta, razni drugi svetovni romani v nemških prevodih itd. Novi člani se sprejemajo vsako izposojevalno uro ob četrčkih, sobotah in nedeljah. Vstopnina 5 Din. Knjižnica tudi kupuje že rabljene, a dobro ohranjene knjige.

Koncert v mestnem parku

bo v četrtek dopoldne. Svirala bo železničarska godba pod taktirko kapelnika Schönherrja.

Sv. Trojica v Slov. goricah.

Opozarjamo ponovno na veselico Čitalnice v Sv. Trojici, ki se bo vršila dne 18. tm. ob 15. z jako lepim sporedom. Mariborčani, pridite v polnem številu na to lepo razgledno točko naših Slov. goric, ker Vam ne bo žal. Čitalnica vzdržuje danes že 3 knjižnice z okrog 300 knjigami ter je zaradi svojega kulturnega pomena vsake podpore vredna.

Naše gorice.

Pravkar je izšla avgustova številka »Naših goric«, tega izborna urejevanega glasila vinarskega društva za Slovenijo. Vsebinska je sledeča: Samorodnice — neposredno rodoče ali samorodne križanke. — Počrnenje (Andrej Žmavc). — Pozeba naših goric in letina 1930 (Josip Murs). — Mikro-organizmi (inž. F. Lukman). — Društvene vesti, drobiž, kmetijsko šolstvo in književnost.

Veselica Olepševalnega društva v Studencih.

V nedeljo, 18. t. m. priredi Olepševalno društvo v Studencih poletno veselico na vrtu (v slabem vremenu v dvorani) gostilne Senica. Program zelo obširen, z različnimi zabavami. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Ker je društvo še mlado, se naprošajo bratska in druga društva kakor sploh občinstvo za čim številnejši obisk.

Prva ženska bolnica v Jugoslaviji.

Na višini Dedinje blizu Beograda, blizu kraljevega letnega dvorca, grade dvoje velikih dvonadstropnih poslopij: prvo žensko bolnico v Jugoslaviji, v spomin na veliko dobrotnico naše zemlje, angleško zdravnico dr. Elizo Inglis, ki je za naš narod žrtvovala svoje življenje. Bolnico gradi društvo beogradskih zdravnic, ki je pod protektoratom Nj. V. kraljice Marije, s pomočjo dobrovoljnih prispevkov iz naše in drugih držav. Največ so prispevale škotske žene iz Edinburga in pa žene iz ameriške države Virginije. Znatno znesek je prispeval tudi fond dr. Elize Inglis v Londonu. Zemljišče je podaril Gjorgije Vajfert. Bo to prva bolnica v Jugoslaviji, namenjena izključno ženam in z izključno ženskimi zdravniki in osebjem. Urejena bo popolnoma po zahtevah moderne tehnike in higijene, z izrednim komfortom. Vsaka postelja bo imela svojo luč in svoj telefon. Bolnica bo obsegala dva velika paviljona; centralni in ginekološko-porodniški. Vsak paviljon bo imel dvoje nadstropij. Otvoritev bo začel kom oktobra. Prisostvovala bodo odposlanstva iz Anglije, Francije in Amerike.

Nezgode pri delu.

15-letni ključavničarski vajenec Ivan Gajzer si je pri delu zmečkal palec desne roke. — V vagonu na koroškem kolodvoru stanujoči 26letni železničar Ant. Wagner je bil zaposlen pri popravilu železniškega voza. Po nesrečnem naključju mu je padel težak krajnik na prsa. Wagner se je takoj onesvestil. Prinesli so ga na železniško rešilno postajo, odkoder ga je mestni avto odpremil v bolnico, kjer so ugotovili težke notranje poškodbe in poškodbo prsnega koša. Njegovo stanje je zelo resno. —

Pri zapeki,

motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »FRANZ JOSEFOVE« grenčice. Po izkušnjah nabranih na klinikah za notranje bolezni je »Franz Josefova« voda izvanredno dobrodejno odvajalno sredstvo. — Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. St. I.

Razstava društva Zoo.

Razstava živali društva »Zoo« na ljubljanskem velesajmu od 31. avg. do 9. sept. je mišljena kot velikopotezna propaganda ideje ustanovitve zoološkega vrta v Ljubljani. Z razstavo hoče društvo Zoo najširši slovenski javnosti dokazati, da je njegova temeljna ideja dobra in izvedljiva. V to svrhu se društvo Zoo ni ustrašilo ogromnega truda in dela in je napelo vse sile, da poda obiskovalcem jesenske velesajmske prireditve kolikor mogoče obširen vpogled v živalstvo Slovenije. Z dohodki lanske jesenske razstave in s članarino ter darovi svojih dobrotnikov, si je nabavilo društvo Zoo številne akvarije, v katerih bo izstavilo vse v slovenskih vodah živeče ribe, v 150 kletkah naše ptice pevke, v 30 velikih kletkah ptice ujede, v 6 terarijih domače plazilce (kače, kuščarje), v posebnih akvaterarijih dvoživke (žabe, salamandre), v 25 pločevinastih kletkah manjše sesavce (glodavce, kune), v 5 železnih zverinjah večje sesavce (lisice, jazbeci, volkove, vidre). Razen tega bo na razstavi društvo ogradilo potrebne prostore za srne, gamze in če mu bo sreča mila tudi za mlade medvede. Razstava živali društva Zoo bo radi svoje obširnosti in izčrpnosti razstavljenega živega materiala ne le v zabavo posetnikom velesajma v jeseni, marveč tudi živa šola naših mladini, ki bo imela na razstavi pri liko seznaniti se osebno z domačim živalstvom. Da bo moglo društvo Zoo kriti velike stroške te propagandne razstave in se približalo realizaciji ustanovitve trajnega zoološkega vrta v Ljubljani, bo pobiralo od posetnikov velesajma posebno majhno vstopnino, ki jo bo plačal pač lahko vsak, ki mu je količjak kulturni napredek Slovenije in njene prestolice pri srcu. —

Znani volvodinski psihografolog

A. Winterry

je zopet v Mariboru ter sprejema obiske občinstva v hotelu Zamorec dne 15., 16. in 17. avgusta. Razlaga preteklost, sedajnost in bodočnost po sistemu prof. E. Kretschmerja. — 1945

Mariborski in dnevni drobiž

Ukinjenje uradniške stalnosti

Kralj je na predlog ministra pravde podpisal zakon, s katerim se ukinja čl. 234 zakona o državnih uradniških in o ostalih državnih uslužbencih civilnega reda od 31. julija 1923 z vsemi njegovimi izjemami. Zakon stopi v veljavo, čim bo objavljen v »Službenih Novinah«.

Člen 234 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih se glasi: »Državni uslužbenci v vsej kraljevini, razen onih, ki so označeni v čl. 224 tega zakona, uživajo stalnost po preteku treh let od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, brez ozira na dosedanje predpise. (Čl. 224 da je od vsega začetka stalnost članom državnega sveta, glavne kontrole, sodnikom rednih sodišč in učiteljem, ki po dosedanjih zakonih niso smeli biti ne premeščeni ne odpušteni iz službe).

Do ukinitve stalnosti državnega uslužbenstva je prišlo vsled tega, ker je bila z novimi zakoni odvzeta stalnost tudi sodnikom, članom glavne kontrole in državnega sveta.

UPRAVA »JUTRA« IN »VEČERNIKA«

bo jutri na praznik odprta. Vhod iz Cankarjeve ulice št. 1 skozi dvorišče. Opozarjamo na to zlasti inserente »Jutra« in »Večernika«.

Tujski promet v Mariboru.

Statistika tujkega prometa v poletnih mesecih dokazuje, da v Mariboru tujski promet stalno narašča. V prvi polovici

tekočega leta je prispelo v Maribor iz Avstrije mnogo več tujcev, kakor iz Jugoslavije. Zanimivo je, da zavzemajo med obiskovalci našega mesta prvo mesto Dunajčani, za njimi pridejo Gradčani, a tretje mesto zavzemajo gosti iz Nemčije. Gradčani prihajajo najraje ob nedeljah s kolesi, motocikli in avtomobili. Maribor ima poleg drugih prednosti izredno dobro in ugodno železniško zvezo na vse strani; ima divno romantično okolico, krasne sprehode in kar je glavno, postaja od leta do leta vabljivejši. In okolica Maribora! Tisoči in tisoči romajo na naše »Gorjance« radi oddiha, razgleda in svežega zraka. SPD je preskrbelo že celo vrsto planinskih okrepčevalnic, ki se lahko ponašajo za najbolj moderno uredbo. Celo pršno kopelj smo dobili pred kratkim pri mariborski koči. Areh, Smolnik, Ribnica... vse to so imena, ki samo kličejo k sebi. Tudi falka elektrarna je postala velika privlačna točka za tujce. Kraj se je neverjetno lepo razvil in se ponaša danes z zelo velikim dotokom tujcev. Saj je falka elektrarna tudi posebnost, ki nima v vsej državi primere. — Ne smemo pozabiti poudariti, da je gosto omrežje sedaj že kolikortoliko precizno delujočega mestnega avtobusnega prometa zelo privlačna točka za tujce. Kakor čujemo, se bo to omrežje v doglednem času še razširilo, ker se je pokazala nujna potreba za nove proge.

Godba v »Grajski kleti«.

Danes, v sredo zvečer, svira v »Grajski kleti« godba »Drave«.

Iz dnevnika Sofije Andrejevne Tolstojeve

RAZKRITJA O VZROKIH ZAKONSKE TRAGEDIJE V JASNI POLJANI

V Moskvi je nedavno izšel drugi del dnevnika Sofije Andrejevne, soproge Leva Tolstoja, ki natančno opisuje vse vzroke velike zakonske žalosti nesmrtnega pisca in filozofa iz Jasne Poljane. Že v prvem delu dnevnika je bilo mnogo govora o nespornostih v zakonu Leva Tolstoja s Sofijo Andrejevno, a šele v drugem delu postajajo nespornosti konkretni in globlji, dokler tragična epizoda ne konča s Tolstojevim begom od doma in z njegovo smrtjo na mali železniški postaji Astapovo. Dnevnik Sofije Andrejevne rešuje tudi domnevno — končno vprašanje krivde, o katerem se je toliko razpravljalo. S psihološkega vidika sploh ni govora o krivdi, temveč samo o fatalnih prilikah in neizogibnih posledicah, ki morajo priti, ako živita skupaj dve osebi, ki nista druga za drugo ustvarjeni.

Drugi del zapiskov obsega dobo od 1891 do 1897. Temeljni ton sta obup in resignacija. Dasi nas Sofija Andrejevna od časa do časa živo prepričuje, da ljubi svojega velikega moža, vendar je v celoti tako nezadovoljna, da misli celo na samomor. Silno je razočarana, ne ve pa zdravila za svojo nesrečo. »Moj mož ni več niti moj prijatelj« — pravi na nekem mestu — »nekoč pa je bil strastni ljubimec in nič več. A jaz sem bila vedno pri njem. On hoče biti sam s svojimi spisi. Nikdar se ni zanimal za mojo deco, to mu je bilo preveč dolgočasno, komplicirano. Nikdar ni z menoj nikamor potoval in tako nikdar nisva skupaj doživela kakih novih utisov. On je že poprej, nego je spoznal mene, vse prepotoval in doživel. Vse svoje izkušnje si je nabral že prej...«

Iz tega jasno izhaja, da se soproga nista odtujila šele v zadnjih letih življenja Tolstoja, ko se je začel intenzivno baviti z pravnimi in versko-reformnimi problemi. Glavni in temeljni vzroki so bili: razlika v starosti in vzgoji, različni doživljaji pred zakonom in končno dejstvo, da se je pesnik popolnoma posvetil svojemu delu. Ta prepada se je pozneje neravno avtomatično širil.

Sofija Andrejevna ni bila ravnodušna napram književnemu delovanju Leva Tolstoja. Prepisala je ves rokopis »Ane Karenine« in tudi pozneje je bila glavni njegov tajnik. Ko je prepisovala zadnja dela svojega moža, je seveda naletela na čudne stvari, ki so ji bile povsem tuje. Sofija Andrejevna je bila enostavna in naravna žena, ki ni mogla razumeti, da se njen mož toliko briga za dobrobit človeštva, da pa se niti najmanj ne briga za dobro onih, ki so mu bili najbližji. »Kako divno razume on dušo naroda in navadnega kmeta« — piše ob neki priliki — »a niti najmanj ne razume svojih najbližjih.« On me enostavno ne pozna, in tudi ne svojih otrok in prijateljev, to se kakor refren ponavlja skoro skozi ves dnevnik. In ko je posebno ogorčena, celo dvomi o Tolstojevi dobroti in njegovi ljubezni do človeštva. »Ne verujem, da ljubi ljudi in da jim hoče dobro. Njega vodi v vseh njegovih dejanjih samo neomejena, mrzlična in nenasitna želja po slavi.«

Na vsaki strani se množijo novi podatki o rodbinskih nespornostih in o prelomu v Tolstojevi rodbini. Vedno bolj občutimo, kako Sofija Andrejevna deli usodo ostalih žen, ki so bile poročene z genialnimi ljudmi. To priznava tudi sama, ko piše, da je pričitanju neke biografije Beethovena bolj razumela postopanje svojega moža. »Da« — pravi — »Lev Nikolaevič je genij, ki od sveta jemlje samo ono, kar ugaja njegovemu umetniškemu ustvarjanju. Od mene sprejema samo usluge, da mu prepisujem manuskripte, da se brigam za njegov telesni dobrobit, on jemlje moje telo, a za dušo ne vpraša. To mu je odveč in ravnodušno...«

Kako logično sodi ta žena o Tolstojevi nedoslednosti, ko skuša v praksi uporabiti svoje nazore, o tem pričajo tudi naštetki zapiski:

»Dejal je, da je verski čut popolnoma preobrazil njegovo življenje. A jaz sem dejala: morda na znotraj, ne pa na zunaj. On je nato besnel in pričel kričati, češ, da se je poprej brigal za gospodarstvo, je poučeval deco, je vodil račun o denarju, sedaj pa tega noče. Rekla sem, da je to žalostno, ker je poprej s svojim delom koristil vsej rodbini, meni in deci. Sedaj živi v isti hiši in živi enako, izjaše, vozi se v koleslju, je dobre jedi, ki mu jih pripravljam, a ne briga se za nič, najmanj pa za deco, ker je menda sploh pozabil, da so na svetu. Kar sem rekla, ga je silno razburilo, in ne smem o tem več govoriti.«

In kako je živel Tolstojeva rodbina na Jasni poljani? Čujmo:

»27. oktobra 1897. Nesnažno dvorišče, zapuščenca hiša, štiri mišolovke vedno na poslu. Miši, miši — brez konca in kraja. Hiša hladna in prazna. Tih dež, tema. Od jutra do noči pišem, samovar se kadil, brez prijatelja — v gluhi tišini. O, kako je težko vsakdanje življenje v Jasni Poljani.«

Ali je bil Tolstoj žrtev svoje žene in svoje rodbine, ali je bilo narobe, kdo more to z gotovostjo trditi?!

Ulom v kaznilnici

Vlomi v zapore se ne dogajajo vsaki dan. Slučaj, o katerem se te dni mnogo govori, se je pripetil v angleškem mestecu Brixtonu. Vlomilci, najbrže prej odpušteni kazneni, so vlomili v kantino za jetniške paznike in jo temeljito opleni. Odnegli so velike količine vina, žganja, mesa, cigaret itd. Preiskava ni mogla najti nobenih odtisov prstov ali kakega drugega sledu, po katerem bi se moglo sklepati, kdo so bili drzni vlomilci.

Napačeni vlak

Trije banditi so v Čikagu ustavili predmestni vlak, ustrelili pred očmi potnikov vlakovoždjo, ki se je hotel braniti in odnesli potem iz poštne voza vrečo z dolarskimi bankovci. Policija domneva, da je vodja banditov neki Doody, ki je radi mladosti znan pod imenom »mlečnozobež«, a ima na vesti že okrog 15 človeških žrtev.

Največji svetovni pustolovec 20. stoletja

Ime svetovnega pustolovca Trebitscha Lincolna je v svetovni javnosti že dobro znano. Te dni ga pričakujejo v Nemčiji. Mož ima danes krog 50 let. Rodom je Žid, a je pozneje prestopil v krščanstvo ter je bil celo pastor v Kanadi. Iz Kanade je prišel v Anglijo, kjer je napravil veliko karijero. Pridjal si je ime Lincoln ter se je odlikoval kot odlični pridigar in tolmač Sv. pisma. To ga pa ni motilo, da ne bi tuintam priznal, da je pravzaprav ateist. V Londonu se je Trebitsch spoznal z nekim bogatašem, ki mu je dal na razpolago veliko vsoto denarja za proučevanje razmer kmetijskega delavstva. Toda Lincoln tega ni vzel resno, ampak se je pričel baviti z raznimi temnimi špekulacijami ter je pri tem zlorabljal ime bogataša. Zato je l. 1915 moral bežati v Ameriko, kjer je nastopal kot največji nasprotnik Anglije v korist Nemčije. Anglija je zahtevala njegovo izročitev, češ, da je navadni slepar. V Londonu je bil radi potvorbe meničnih podpisov obsojen na tri leta težke ječe. Ko je kazen odsedel, je bil iz Anglije izgnan. Odšel je na Madžarsko, kjer je zopet igral tajinstveno ulogo. V Nemčiji se je sukal v krogih monarhistov. Odšel je tudi v Doorn, vendar ga ekscesar Viljem ni hotel sprejeti. V Berlinu je nastopil kot monarhistični agent in se je geriral kot človek z mnogobrojnimi zvezami. Ob priliki Kappovega puča je igral veliko ulogo. Šel je od mesta do mesta in povsod izvajal razne finančne in politične operacije. Ko so mu v Evropi zopet postala tla prevročja, je odšel na Kitajsko, kjer je postal svetovalec maršala Vu-Pej-Fuja. Njegovo takratno delovanje je javnosti dobro znano. Iz Kitajske je odšel na Ceylon, s Ceylona pa je naglo odpotoval v Anglijo, kjer je bil njegov sin radi kriminalnega dejanja na smrt obsojen. Angleži pa ga niso pustili v državo, in smrtna obsodba nad sinom je bila izvršena. Trebitsch je nato spet odpotoval v Ameriko, kjer je razširil vest, da je umrl. Nadel si je ime doktor Tandler in se je podal v neki budistični samostan na Ceylonu. Kmalu je postal budistični duhovnik in misionar. Kot takšen prihaja sedaj v Evropo. Nemške oblasti ga nameravajo takoj izgnati.

Rekord v avtomobilski produkciji

Je zopet letos dosegla Amerika. V prvi polovici leta je producirala 3 milijone 200.000 avtomobilov (osebni in tovornih) napram 2.2 milijona v istem času v letu 1928. To je gotovo ogromen skok in je pri prilično enakem tempu produkcije v drugi polovici leta pričakovati, da bo Amerika letos producirala 6.5 milijonov avtomobilov. Časopisi se ubijajo v vprašanjem, ali bo mogoče vso to količino prodati. Izračunali so, da bi morali, če hočejo držati sedanj nivo produkcije, prodati v Ameriki 5.5 milijonov avtomobilov.

Zgradba prekopa med Volgo in Donom.

Te dni je prišla v Moskvo skupina nemških inženirjev strokovnjakov, ki bodo gradili prekop med Volgo in Donom in na ta način ustvarili sistem vodnega prometa med njim in jugom Rusije.

Sport

Startna lista k »Jubilejni Medklubiški kolesarski dirki« na km 170, dne 18. avg. 1929.

1. Lah Ivan, 2. Štrucelj Franc, 3. Germovšek Stefan, 4. Jurič Ivan, 5. Rozman Stefan, 6. Nikolič Milorad, 7. Vesenjak Ivan, 8. Šibenik Valentin, 9. Uršič Konrad, 10. Krainer Leopold, 11. Cotič Drago in 12. Fritz Rajko, vsi člani kolesarskega kluba »Perun« v Mariboru; 13. Nass Fritz, kol. klub »Edelweiss 1900« Maribor; 14. Zupanc Albin, 15. Lampret Slavko, 16. Vanovšek Albin, člani kol. kluba »Celje«; 17. Cihlar Josip, A. S. K. Primorje; 18. Krušič Lavoslav, kol. klub »Sava«; 19. Abulnar Franc, 20. Žgur Aleks, 21. Prodan Edi, 22. Kastelic Alojz, 23. Valant Ivan, 24. Mulej Franc, člani motokol. kluba »Ilirija«; 25. Zanoškar Srečko in 26. Kosmina Alojz A. S. K. Primorje; 27. Gjorgjevič Franc, kol. klub »Sava« Ljubljana; 28. Oblak Janko, S. K. Vrhnika; 29. Smrekar Pavel, kol. klub »Ljubljana« Dobrunje; 30. Sodja Peter, S. K. Tržič; 31. Deneš Erdely, motokol. klub »Ilirija«; 32. Veretik Jernej, kol. klub »Zarja«, Zg. Kašelj.

Gradjanski v Nemčiji

Je imel več sreče kakor Ilirija na Dunaju. V nedeljo je igral v Manheimu proti V. F. R. Manheim in zmagal 3:2. Nemci so Gradjanskega sprejeli zelo lepo in igrače odvedli v staroznani Heidelberg. Nad 5000 ljudi je prisostvovalo tekmi. Gradjanski je predvedel dober nogomec in zadivil publiko s svojo fairnessom. Najboljši so bili Mihelčič, Kovačič, Pikič in Cindrič.

SK Maribor : Kombinirani team.

MO se je vendar odločil, da priredi izbirno tekmo za sestavo reprezentance. Za reprezentanco prihajajo v poštev skoraj izključno igralci SK Maribora. Od drugih klubov prihajajo v poštev kvečjemu trije igralci: Flak in Seifert od Rapida in Heller od Zelezničarja.

SK Maribor nogometni odsek.

Igralci prvega moštva se pozivajo, da pridejo točno ob 16.30 uri na igrišče. — Načelnik.

Službeno iz sodniške sekcije.

V četrtek sodi g. dr. Planinšek (Bijak). — Načelnik.

Desetletnica SK Ptuja.

Jutri na praznik otvori SK Ptuj z lahko atletskim meetingom svojo desetletnico. Protektorat je prevzel ULAS. Klubi se opozarjajo, da lahko prijavijo svoje atlete do 14. t. m. zvečer pri tajniku g. Pihlerju. Zvečer se bo vršil v društvenem domu zabaven večer, na katerem bodo razdeljene nagrade zmagovalcem.

Nenavadna cerkev

V Čikagu se nedvomno nahaja najbolj nenavadna cerkev na svetu. To je namreč cerkev, v kateri se zbirajo gluhoonemi k molitvi. Med molitvami vlada v cerkvi grobna tišina, katere ne moti noben človeški glas. Tudi pridiga se vrši samo s pomočjo prstov in ostalih mimičnih znakov. Cerkev sama pripada neki anglikanski sekci, ki se bavi samo z verskimi potrebami gluhoonemih v Čikagu. Ta sekta obstoja že nad pol stoletja in ker ni dovolj duhovnikov, ki bi razumeli jezik gluhoonemih, se često dogaja, da se vrši služba božja tudi brez svečenika. Gluhoonemi se sestajajo vsako nedeljo v cerkvi in tedaj se vrše molitve in ostali cerkveni obredi vse s pomočjo mimičnih znakov.

Radi selitve

na prodaj: železna postelja, kuhinjska omara, miza itd. Vprašati v brivnici St. Toman, Maribor, Aleksandrova c. 30. 1938

Sandale vseh velikosti,

šivane kakor tudi damske, moderne sandale najboljšje kupite ali naročite po meri v Mehanični delavnici čevljev in sandalov, Vrtna ul. 8, Maribor.

Zimo staro

(obnošene posteljne blazine) kupi sedlarska delavnica na Slomškovem trgu št. 6. — 1928

Čitaj in povej sosedu!

Pri »Brzopodplat«, Maribor, Tattenbachovi ulici 14, se kemično čisti in strojno barva čevlje in vse usnjate predmete. Barve na izbiro v raznimi kombinacijami.

V Park-kavarni

pri vsakem vremenu od 17. do 23. ure prvovrsten koncert. Od 16. t. m. naprej bo igrala ruska balalajka. 1944

Skladišče — klet,

veliko v sredini mesta oddam v najem. Ponudbe pod »klet 1. sept.« na upravo »Večernika«. 1889

Psa volčjaka

dobrega varuha, leto dni starega prodam. Kleiderman, Danjkove barake 8, Maribor. 1927

Sobo in črkoslikanje

izvršuje po cen. hitro in okusno Frano Ambrožič, Grajska ul. 2. 2281

Najvišje cene

plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Ugerja sla. Maribor, Gosposka ulica 18. 1848

Mali oglas, ki vključuje posredovanje in soodnosne namene objavitelja: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek 10 p.

Mali oglasi

Zastave, doplačanje in oglaševanje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek 10 p.

Pozor!

Vzamem v mojo trgovino, ki ima koncesijo za točenje dalmatinca, ki bi točil. Naslov v upravi »Večernika«. 1899

Učenka za šivanje belega perila,

ki dobi vzdrževalnino se takoj sprejme. Naslov pove uprava »Večernika«. 1934

Profesor F. Gasparin,

Maribor, Vrbanova 57, vzame dijaka v popolno oskrbo. 1937

sak dan

in ob vsakem vremenu koncert v kavarni »Park«. 1933

Učenca

sprejme manufakturna trgovina, Srečko Pihlar, Maribor. 1904

Kompletne spalne sobe,

jedilnica in kuhinja radi selitve na prodaj. Vpraša se: Pobrežje, Cankarjeva ulica 7, pritličje, dnevno od 10.—12. ure. 1926

Oddam takoj opremljeno sobo.

Aleksandrova cesta 57, pritličje, desno. 1942

Vzamem pošteno starejšo moško osebo na stanovanje. Vpraša se Koroška cesta 74. 1939

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 142

Bila je proskribcijska lista!
Dož je razumel.
»To je cela revolucija!« je dejal.
»Vem to, visokost. Zato pa je treba, da se obdate s potrebno opreznostjo. Ali se lahko zanašate na svoje vojake?«

»Altieri mi je globoko vdan.«
»Da, on je neomajen v svoji zvestobi; zato ker je tudi on navezal svoj blagor na vaš obstanek. Altieri bo počel z vojaki, kar bo hotel. Fanatiziral jih je. To pomeni veliko silo. In vidite, zdaj je potrebno predvsem, da še danes pokličete Altierija k sebi ter ukrenete z njim vse, česar je treba za aretacijo sumljivih. Dobro bo, da je tudi Dandolo obveščen o tem, kar se pripravlja; lahko bo v tem smislu opazoval Svet Desetorice. Če bi se kdo v Svetu Desetorice obotavljal, je pač jasno, da treba začeti z njim.«

Dož je sedel k mizi in napisal dvoje pisem. Eno za Altierija, drugo pa za Dandola. Prvo je vabilo generalnega kapitana, drugo velikega inkvizitorja, da naj nemudoma pride k dožu. Obedve je Foscari nemudoma odposlal.

Bembo se je priporočil. V trenutku, ko je hotel oditi, ga je dož prijel za roko.

»Pa Kandiano?« je vprašal.

»Vzamem ga nase!« je odgovoril Bembo.

XLIV.

Preganjanje.

S tem, da je govoril z dožem, kakor smo ga slišali, je Bembo doprinesel velik napor. Izvrstno je poznal Foscarija, in potrudil se je, da ga pripravi v tisto duševno stanje, ki se mu je videlo potrebno za njegov namen.

Odšel je v zamišljenosti, odgovarjaje spoštljivim pozdravom srečavajočih ga ljudi z raztresenimi mahljaji desnice.

Na trgu pa je pristopila k njemu ženska, obdana s kopico otrok ter pokleknila, sklonila roke in sklonila čelo.

Tudi otroci so poklekili.

»Česa želiš, žena?« je vprašal kardinal.

»Prevzvišeni gospod škof, moj mož, oče mojih otrok je bil nocoj aretiran. Umreti nam je od bede, ako se ne vrne nazaj.«

»Kaj je storil tvoj mož?« je vprašal škof s trdim glasom.

»To ve sam večni Bog, prevzvišeni! Gotovo ni storil ničesar, prisegam vam, da ne! Saj je mislil samo na svoje delo, in edina njegova sreča je bila ta, da je zvečer prihitel v našo sredo. Prevzvišeni gospod škof, ena sama vaša beseda nas lahko reši. Na kolenih vas prosim milosti.«

Že večkrat se je zgodilo, da je moral Bembo poslušati prošnje žene, sestre ali neveste kakega nesrečnega, ki so ga bili vsled beričeve ovadbe pahnili v globoko temnico.

In kakor vselej, je hotel tudi danes skomizgniti z rameni ter odkloniti vsako posredovanje. To je bila že njegova navada.

Ali ko je pogledal okrog sebe, je videl kakih dvajset ljudi, moških in ženskih iz preprostega naroda, ki so stali v spoštljivi razdalji v krogu okoli prizora in čakali, kaj bo.

Nenadna misel mu je prekinila um.

Žena je plakaje razložila svojo nesrečo; nato ni vedela reči ničesar več razen besede, ki jo je ponavljala med ihtenjem:

»Milost, prevzvišeni gospod škof!«

»Uboga žena! Ubogi otroci!« je izpregovoril Bembo s povzdignjenim glasom.

In izraz njegovega obličja je bil mahoma poln usmiljenja.

»Ali mi prisežeš,« je nadaljeval, »da je tvoj mož resnično nedolžen?«

»Prisežem, prevzvišeni, prisežem: kakor gotovo upam priti v paradiž!«

»Vstani, žena,« je velel Bembo. »Bog je uslišal tvojo ponižno prošnjo. Saj živimo pod dožem, ki je prijatelj prizanesljivosti in sočutja. Ime Foscarijevo pomeni toliko kakor Pravičnost sama. Vstani in pojdi v miru. Tvoj mož se vrne k tebi še današnji dan!«

»Prevzvišeni! Prevzvišeni!« je jecjala nesrečnica, pijana svoje radosti.

»Vivat! Vivat!« je kričala množica, ki se je bila nabrala. »Živel Foscari! Živel škof!...«

Bembo je iztegnil roko in blagoslovil ljudstvo, ki se je vrglo na kolena.

Ob splošnem ganjenjem mrmranju je nadaljeval svojo pot; že daleč je bil, ko ga je še vedno dohajalo klicanje:

»Živel škof!«

»Foscari,« je menil sam pri sebi, »zopet sem storil nekaj zate!... Ah, kako lahko se dajo ljudstva voditi! Sto aretacij je pozabljenih, če jim obljubiš eno samo pomiloščenje!... Bedasti narod!... Kako zelo zaslužiš verige, v katere te zaklepamo!«

Smehljaj zaničevanja mu je skrivil ustnice.

Nato se je spet zatopil v svoje premišljevanje.

Foscari je slaboten človek, kadar si zabije glavo, da je njegov padec blizu. Toda močan, nezmagljiv in strašen postane, kadar je prepričan o uspehu svojega podjetja. V takšnem stanju duha si je upal aretirati škofa pred oltarjem in je zapečatil padec rodbine Kandianov. Glavno vprašanje je torej, kako ohraniti Foscariju trdno voljo in odločnost.

Razmišlja o teh rečeh se je vrnil v svojo palačo, napisal nekaj pisem ter proti večeru odšel od doma, oblečen v kavalirsko obleko.

Hotel je iti k Imperiji.

(Nadaljevanje sledi).

Tovorni auto s prikolico na prodaj.

Pojasnila daje: **CIGLARNA LUBREG**

1930

Dober nakup

zviša Vaš promet, zato obiščite

LIPSKI JESENSKI VELESEJ 1929

splošni, tehnični, stavbeni velesej 25.—31. VIII.
tekstilni velesej 25.—28. VIII.
velesej športnih predmetov . . . 25.—29. VIII.

Vsa pojasnila se dobe pri častnih zastopnikih

za Mariborsko oblast: Dr. Leo Schelchenbauer, kem. laboratorij, Maribor, Trg Svobode 3. Tel. 103

za Ljubljansko oblast: Stegu, Ljubljana, Gledališka ulica 8, telefon 2925

1878

Zahvala.

Podpisana izrekam tem potom podpor-nemu društvu

»Ljudska samopomoč« v Mariboru

najlepšo zahvalo za takoj izplačano podporo po smrti moje matere Marije Bezjak in priporočam to prekornisto društvo vsakomur v takojšnji pristop.

Maribor-Leitersberg, 14. avg. 1929.

ELIZABETA WEINGERL.

1935

MEDNARODNI VELESEJ V PRAGI

od 1.-8. sept. 1929

Svetovni velesej, na katerem so zastopani narodi in države

ZNIZANA VOZNJA

za brzovlake in navadne vlake:
Jugoslavija 25%, Čehoslovaška 33%,
Avstrija 25% popusta

1943

Pojasnila in legitimacije daje:

Čehoslovaški konzulat, Ljubljana — Aloma Company,
Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 2 — Mariborska
tiskarna d. d., Maribor — Goričar & Leskovšek, Celje

Wiener Messe (Dunajski velesej)

od 1. do 7. septembra 1929

(Rotunda do 8. septembra)

Posebne prireditve:

Mednarodni semenj za radio Razstava za hranila in živila. Razstava potrebščin za hotelske obrate. Italijanska posebna razstava. Razstava U. d. S. S. R. Razstava Južno-afriške Unije. Tehnične novosti in iznajdbe. Semenj za zgradbe in gradbo cest. (Avstrijsko rudarstvo. Razstava francoske umetne obrti in luksuznega blaga. Salon dunajske kuhinjske mode. Pisarniška razstava.) Reklamni semenj! Kmetijska in vzorčna razstava.

IV. avstrijska razstava ječmena. Razstava vrtnarstva. Reja malih živali. Zvezna poizkušnja vina.

II. avstrijski živalski semenj. (Od 5. do 8. sept.) Plemenska živina. (Pitana živina). Konji. Brez vizuma! S sejsko izkaznico in potnim listom svoboden prestop meje v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum se s predložitvijo sejske izkaznice dobi na meji. Precejšnje vozne udobnosti na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in v zračnem prometu.

Pojasnila vseh vrst in sejske izkaznice (po 55 Din) pri Wiennemesse A. G. Wien VII. ter za časa lipskega jesenskega sejma pri poslovalnici v Leipzigu, Oster. Messhaus ter pri častnih zastopnikih v Mariboru: Podružnica Ljubljanske kreditne banke, Prvi jugosl. Transport A. G., Schenker & Co. Meljska c. 16 in Tuijsko-prometna zveza za mariborsko oblast.

18 2

VRECE ZA HMELJ

dobavi takoj in najceneje

„IMPEX JUTA“ d. d. ZAGREB

po svojem zastopniku JANKO UHLER

Agentura in komisija

MARIBOR, STOLNA 6

Zahtevajte ponudbe!

1936

Pristen švicarski ementalec

Svicarski in domači sir v škatljah

Gorgonzola — Holandski — Eidamski sir — karpatski primzen — garnirani liptavski sir — domači polementalec — alpski trapistovski sir (a la „Marija Zvezda“) — laški parmezan kakor tudi velika zaloga raznovrstnih vedno svežih delikates.

Posebnost: Strossmajerjeva slivovka.

Specijalna trgovina s sirom in delikatesami

L. UHLER, MARIBOR, GLAVNI TRG STEV. 14

Zahvala!

Vsem, ki ste počastili na zadnji poti našo prerano preminulo

Elizabeto Polančič

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. Osebito pa smo dolžni hvalečnost vsem darovateljem krasnih vencev in šopkov, pevskega društvu »Drava« za v srce segajoči žalostinki, ter rodbini g. Gustava Scherbauma za njeno požrtvovalnost.

V Studencih in Mariboru, 14. avg. 1929.

1949

ŽALUJOČI OSTALI.